

หนังสือ "สุแดนพระพุทธรองค์ อินเดีย-เนปาล" โดย พระราชรัตนรังษี (ว.ป.วีรยุทธโท)
ในปัจจุบันมีการจัดพิมพ์จำหน่ายทั่วไป
จึงขอสงวนลิขสิทธิ์ ห้ามคัดลอกเนื้อหาและบทความก่อนได้รับอนุญาต

นครเวสาลี

คัดตัดตอนจากหนังสือ
"สุแดนพระพุทธรองค์ อินเดีย-เนปาล"
โดย พระราชรัตนรังษี (ว.ป.วีรยุทธโท)

นครเวสาลี

เวสาลี คือเมืองหลวงของอาณาจักรวัชชี หนึ่งใน ๑๖ แคว้น ของชมพูทวีป เรียกกันหลายชื่อว่า ไวสาลี ไพสาลี หรือเวสาลี ก็ได้ ในสมัยพุทธกาลเคยเป็นศูนย์กลางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่สำคัญยิ่งอีกแห่งหนึ่ง พระพุทธรองค์เสด็จ เยี่ยมเวสาลีครั้งแรกในพรรษา ๕ เมื่อเวสาลีประสบทุพภิกขภัยและขาดกษัตริย์ราชกุมาร ปัจจุบันเหลือไว้เป็นซากโบราณสถาน ที่ตำบลบาสาร์ (Basarh) แห่งจังหวัดเวสาลี ห่างจากหิปปูร์ ๓๕ กม.

พระพุทธโฆษาจารย์เล่าไว้ในปรมัตถโชติกาว่า ครั้งหนึ่งอัครมเหสีของพระเจ้ากรุงพาราณสี คลอดบุตรเป็นก้อน เนื้อ เกรงจะไม่เป็นที่พอพระทัยของพระราชินี จึงเอาก้อนเนื้อนั้นใส่ผอบประทับตราราชการ แล้วลอยแม่น้ำคงคาไป ฤๅษี คนหนึ่งเก็บผอบได้นำไปรักษาไว้ที่บรรมศาลา

ต่อมาผอบแตกออกเป็นสองก้อน ก้อนหนึ่งเป็นหญิง ก้อนหนึ่งเป็นชาย ผิวพรรณใสราวแก้วมณี เหมือนนิจจวี คือ ไม่มีหนัง พระฤๅษีเลี้ยงเด็กจนใหญ่โต ด้วยอาหารจากบิณฑบาต พวกคนเลี้ยงวัวเห็นจึงขอไปเลี้ยง พระฤๅษีก็มอบให้ พร้อมทั้งพยากรณ์ว่า เด็กทั้งสองจะมีคุณธรรม โตขึ้นจงให้แต่งงานกัน และขอที่ดินพระเจ้าพาราณสีตั้งเป็นเมืองขึ้น แล้ว สถาปนาเด็กเป็นกษัตริย์ และครองเมืองนั้น และจักมีชื่อว่า วัชชี ในการต่อมาได้เป็นจริงทุกประการตามคำพระฤๅษี

เวสาลีประสพภัย

เนื่องจากในครั้งนั้นกรุงเวสาลีเกิดฝนแล้ง ข้าวกล้าตายเพราะถูกแดดเผา คนยากจนอดตาย ศพกลาดเกลื่อนทั่ว พระนคร อมนุษย์ได้กลืนซากศพก็พากันเข้ามาในพระนคร ผู้คนตายเพิ่มขึ้น และเพราะความปฏิญกุลนั้น โรคระบาดก็เกิดแก่ สัตว์ทั้งหลาย ชาวเวสาลี ถูกภัย ๓ ประการ คือ ทุพภิกขภัย อมนุษย์ภัย และพยาธิภัย เบียดเบียน

เหล่าเจ้าลิจฉวีประชุมกัน กล่าวว่า ได้ยินมาว่าพระพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นแล้วในโลก พระผู้มีพระภาคเจ้านั้นทรง แสดงธรรมเพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่ปวงสัตว์ ทรงมีอานาถมาก หากพระองค์เสด็จมาโปรด ภัยทุกอย่างก็จักสงบระงับไป จึงส่งเจ้าลิจฉวี ชื่อ มหาลี ซึ่งเป็นผู้ที่พระเจ้าพิมพิสารโปรดปราน และอำมาตย์ผู้หนึ่ง เดินทางไปขอรับรองพระเจ้าพิมพิสาร ให้กราบทูลอาราธนาพระพุทธองค์เสด็จไปกรุงเวสาลี

พระบรมศาสดาทรงพิจารณาว่า หากได้ตรัสรู้ตรัสรู้ในกรุงเวสาลี นอกจากความเดือดร้อนจักสงบลง มหาชนชาว วัชชีเมื่อได้ฟังพระสูตรนี้แล้ว จักได้บรรลุมรรคผลเป็นจำนวนมาก จึงทรงรับคำกราบทูลเชิญของพวกเจ้าลิจฉวี พระเจ้าพิม พิสารทรงสดับว่า พระพุทธรองค์ทรงรับคำเชิญแล้ว ได้ตระเตรียมหนทางที่เสด็จให้ราบเรียบ ทรงตามเสด็จส่งพระพุทธองค์ พร้อมด้วยภิกษุ ๕๐๐ รูป ไปทางแม่น้ำคงคา พระราชารับสั่งให้โปรดดอกไม้ ยกธงชัยและเศวตฉัตรสองชั้น เพื่อต้อนรับแต่ พระผู้มีพระภาคเจ้า ตลอดทางใช้เวลาเดินทาง ๕ วัน จึงถึงกรุงเวสาลี เหล่าเจ้าลิจฉวีออกมารับเสด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ถึงในแม่น้ำ

สารีริกธาตุพระสุภเจตีย์

สุภโบราณ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๓ เมตร มีสิ่งกะสิมิงเป็นทรงกลมเหมือนกับศาลาแปดเหลี่ยม ล้อมรอบฐาน เจตีย์โบราณ ซึ่งได้รับการขุดค้นจากฝ่ายโบราณคดีของรัฐบาลกลางไปแล้ว และนักโบราณคดียืนยันเป็นหนึ่งเดียวว่า นี่คือ สุภที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่ได้ขอแบ่งจากกุสินารา และจากสุภอีก ๗ แห่ง แล้วอัญเชิญมาบรรจุไว้ในสมัยเดียวกัน กับเมืองราชคฤห์ของพระเจ้าอชาตศัตรู คณะราชาลิจฉวี ราชามัลละ ราชากิลิยะแห่งรามคาม พรหมณ์แห่งเวฐลูที่ปก กนคร ราชามโกลีนคร ราชาศากยะแห่งกบิลพัสดุ์

หลวงจีนฟาเหียน และหลวงจีนถังซำจั๋ง ได้พรรณารายละเอียดเมืองเวสาลี และสถานการณ์ทาง พระพุทธศาสนา เป็นประโยชน์แก่คนรุ่นหลังอยู่มาก

หลวงจีนฟาเหียน ได้พบวัดสร้างเป็นสองชั้นแห่งหนึ่ง ที่ยอดเบื้องบนเป็นที่บรรจุพระธาตุของพระอานนท์ ทราบ ว่า นางอัมพาลีสร้างขึ้นในสวนที่ตนถวายเป็น และยังมีวัดวิหารอื่นๆ อีก

กฎการศาลา ป่ามหาวัน

ครั้งเมื่อพระพุทธองค์ทรงแสดงวิธีให้โรคร้ายระงับได้แล้ว ชาวเมืองเวสาลีประสงค์สร้างอารามถวาย พระพุทธองค์ก็โปรดให้สร้างพระอารามนอกเมืองเวสาลีในป่ามหาวัน ทางเหนือของอาณาจักรวิชัย อารามที่ชาวลิจฉวีสร้างถวาย พระพุทธองค์ในป่ามหาวัน เรียกว่ากฎการศาลา มีภิกษุเข้าอยู่จำพรรษาในอารามนี้เป็นประจำ สำหรับพระพุทธองค์นั้นประทับอยู่ในพรรษาที่ ๕ และทรงแหวะคราวเมื่อเสด็จไปกุสินารา

พระพุทธองค์เสด็จกรุงเวสาลีรวมหลายครั้ง ส่วนใหญ่จะเสด็จประทับที่กฎการศาลา ในป่ามหาวัน ใกล้กรุงเวสาลี ได้ตรัสแสดงธรรมตอบปัญหาแก่ชาวเวสาลี ที่มาเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ ในโอกาสและวาระต่างกัน ที่ป่ามหาวันนี้ เช่น สัทสนาบดี เจ้าลิจฉวี เจ้าสำนักชัตตะ เป็นต้น

ณ ป่ามหาวันนี้ พระพุทธองค์ประทานการบวชให้นางปชาบดีโคตมี พร้อมทั้งเหล่าศากยานี อีก ๕๐๐ ซึ่งเดินทางจากกรุงกิลพัสดุ์ ได้รับการบวชเป็นภิกษุณีในพระพุทธศาสนา อันเป็นการเปิดโอกาสให้สตรีได้บวชเรียนในพระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรก

บัญญัติเข้าพรรษา

สมัยนั้น เหล่าภิกษุพากันจาริกไปทุกฤดูกาล เข้ายบย่ำข้าวกล้าในนา เบียดเบียนสัตว์เล็กมากมายให้ลำบาก ชาวบ้านต่างพากันตำหนิว่า แม้แต่ตนก็ยังรู้จักทำรังในช่วงฤดูฝน เหตุใดสาวกของพระสมณโคตมจึงไม่พำนักอยู่กับที่ เทียวเดินเหยียบย่ำพืชพันธุ์ให้เสียหายเช่นนี้ พระพุทธองค์ทรงทราบ จึงทรงบัญญัติกาลเข้าพรรษาไว้ ๒ ระยะเวลา ดังนี้ ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ถึงวันเพ็ญเดือน ๑๑ เรียกว่า ปุริมิกา พรรษาต้น ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๙ ถึงวันเพ็ญเดือน ๑๒ เรียกว่า ปัจฉิมิกา พรรษาหลัง

ภิกษุณีรูปแรก : พระนางมหาปชาบดี

พระนางมหาปชาบดีโคตมี พร้อมด้วยศากยานีบริวาร เข้าไปเฝ้าพระพุทธองค์ยังวิหารนิโครธาราม กราบทูลขอบรรพชาอุปสมบท ในพระธรรมวินัย พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสห้ามว่า "ดูก่อน โคตมี เธออย่ายินดีในการที่สตรีออกจากเรือนบวชเป็นบรรพชิตในพระธรรมวินัยที่ตถาคตประกาศนั้นเลย" พระนางมหาปชาบดีโคตมีทูลขอ ๓ ครั้ง ๓ หน พระผู้มีพระภาคเจ้าก็มีทรงอนุญาต พระนางมหาปชาบดีโคตมีทรงน้อมพระทัย ถวายบังคมพระผู้มีพระภาคเจ้า ทำประทักษิณ แล้วเสด็จกลับไปยังที่ประทับ จากนั้นพระศาสดาเสด็จไปยังกรุงเวสาลี เนื่องจากเป็นเวลาใกล้เข้าพรรษา

พระนางมหาปชาบดีโคตมี น้อมพระทัยที่พระพุทธองค์ตรัสปฏิเสธ จึงปลงพระเกสา ทรงครองผ้ากาสาвање ถือเพศบรรพชาอุทิศพระศพลภายในพระราชนิเวศน์นั่นเอง ทรงให้ศากยานีทั้ง ๕๐๐ ที่เป็นบาทบริจาริกาของศากยกุมาร ๕๐๐ ซึ่งออกผนวชที่ริมฝั่งแม่น้ำโรหิณี ถือเพศบรรพชาเหมือนกัน แล้วพาเหล่าศากยานีทั้งหลายเสด็จตามพระบรมศาสดาไปยังกรุงเวสาลี พระนางมีพระบาททั้งสองพอง มีพระวรกายเกลือกกลั้วด้วยธุลี ทรงเป็นทุกข์ เสียพระทัย มีพระพักตร์นองด้วยน้ำพระเนตร ประทับยืนกันแสงอยู่ที่ซุ้มทวารข้างนอก

พระอานนท์เห็นพระนางประทับยืนกันแสงอยู่ ได้เข้าไปไต่ถามความ ทราบว่าพระพุทธองค์ไม่ทรงอนุญาตให้สตรีได้บวช จึงทูลให้พระนางรอลูกก่อน จากนั้น พระอานนท์เข้าไปกราบทูลพระบรมศาสดา ขอให้ทรงอนุญาตสตรีได้บวชเป็นบรรพชิต พระอานนท์ทูลขอถึง ๓ ครั้ง พระบรมศาสดาก็มีทรงอนุญาต พระอานนท์จึงทูลถามพระพุทธองค์ว่า การที่สตรีออกจากเรือนบวชเป็นบรรพชิต สามารถที่จะทำให้แจ้งซึ่งมรรคผลนิพพานได้ หรือไม่ พระเจ้าข้า พระบรมศาสดาตรัสว่า "ดูก่อน อานนท์ สตรีสามารถทำให้แจ้งซึ่งโสดาปัตติผล สกทาคามีผล อนาคามีผล หรืออรหัตตผลได้"

พระอานนท์จึงทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระนางมหาปชาบดีโคตมีทรงเป็นพระมาตุจฉาของพระองค์ เป็นผู้มอุปการะมาก ทรงประคับประคองเลี้ยงดู ทรงถวายขีรธราเมื่อพระชนนีสวรรคต ขอประทานพระวโรกาส ทรงอนุญาตให้พระนางได้บวชเป็นบรรพชิต ในพระธรรมวินัยที่พระตถาคตประกาศแล้วเถิด พระพุทธเจ้าข้า

พระบรมศาสดาตรัสว่า อานนท์ เหตุที่เราไม่อนุญาต ก็เพราะเห็นแล้วว่า หากเราอนุญาตให้สตรีบวช พระธรรมวินัยจะตั้งอยู่ได้ไม่นาน แต่เราจักบัญญัติครุธรรม ๘ ประการนี้ เสมือนหนึ่งกั้นคันสระใหญ่ไว้ก่อนเพื่อมิให้น้ำไหลออก ฉะนั้น แล้วตรัสว่า หากพระนางทรงยอมรับครุธรรมนี้ได้ ข้อนั้นจักเป็นอุปสัมปทาของพระนาง พระอานนท์เรียนครุธรรม ๘ ประการนั้นแล้วออกมาทูลชี้แจงแก่พระนางมหาปชาบดีโคตมีว่า หากพระนางจะทรงยอมรับครุธรรม ๘ ประการ ที่พระพุทธองค์ทรงบัญญัติไว้ได้ ข้อนั้นแหละจักเป็นอุปสัมปทาของพระนาง

โทมัสของพระนางมหาปชาบดีโคตมีสงบลงทันที ทรงมีพระทัยชื่นชมยินดี กล่าวว่า "ข้าแต่ท่านพระอานนท์ ดิฉันยอมรับครุธรรม ๘ ประการ" พระอานนท์จึงกล่าวครุธรรม ที่พระพุทธองค์ทรงบัญญัติแล้ว ดังนี้

๑. ภิกษุณีถึงมีพรรษาตั้ง ๑๐๐ ต้องกราบไหว้ภิกษุผู้แม่อุปสมบทในวันนั้น
๒. ภิกษุณีไม่พึงอยู่จำพรรษาในอาวาสที่ไม่มีภิกษุ
๓. ภิกษุณีต้องหวังธรรม ๒ ประการ คือ ถามวันอุโบสถ ๑ เข้าไปฟังคำสั่งสอนจากภิกษุสงฆ์ทุกกึ่งเดือน ๑
๔. ภิกษุณีออกพรรษาแล้ว ต้องปวารณาในสงฆ์สองฝ่าย
๕. ภิกษุณีต้องอาบัติสังฆาทิเสสแล้ว ต้องประพฤติกัมภีระในสงฆ์สองฝ่าย
๖. ภิกษุณีต้องแสวงหาอุปสมบทให้แก่สิกขมานา ผู้ศึกษาในธรรม ๖ สิ้น ๒ ปีแล้ว ในสงฆ์สองฝ่าย
๗. ภิกษุณีไม่พึงบริภาษภิกษุ โดยปริยายอย่างใดอย่างหนึ่ง
๘. ภิกษุณีไม่พึงสั่งสอนภิกษุ แต่ให้ภิกษุกล่าวสอนภิกษุณี

พระนางมหาปชาบดีโคตมี กล่าวว่า ข้าแต่ท่านพระอานนท์ ดิฉันยอมรับครุธรรม ๘ ประการนี้ทุกประการ และจักไม่ละเมิดตลอดชีวิต พระนางมหาปชาบดีโคตมี ได้อุปสมบทแล้วด้วยการรับครุธรรม ๘ ประการ เป็นภิกษุณีองค์แรกในพระพุทธศาสนา จากนั้น ทรงมีพระพุทธานุญาตให้ภิกษุอุปสมบทภิกษุณีได้ พระอานนท์ทูลถามว่า ภิกษุต้องประกอบด้วยธรรมเช่นไร จึงจะเป็นผู้สอนภิกษุณีได้ พระพุทธองค์ตรัสว่า ภิกษุที่จะสั่งสอนภิกษุณีได้ ต้องประกอบด้วยธรรม ๘ ประการคือ

๑. เป็นผู้มั่งคิล สำรวมระวังในปาฏิโมกข์ ถึงพร้อมด้วยอาจารย์ และโคจร มีปกติ เห็นภัยในโทษแม้มีประมาณน้อย
๒. เป็นพหูสูต ทรงจำสูตร สัมสมสูตร เป็นผู้ได้ยินได้ฟังมาก ทรงจำไว้คล่องปากชื่นใจ แหว่งตลอดด้วยดีด้วยทิวาลี
๓. เป็นผู้จำพระปาฏิโมกข์ทั้งสองได้โดยพิสดาร แจกแจงวินิจฉัยได้ถูกต้องทั้งโดยสูตร และโดยพยัญชนะ
๔. เป็นผู้มีความงาม สละสลวย ไม่มีโทษ ให้รู้ประโยชน์
๕. เป็นผู้สามารถชี้แจงให้ภิกษุณีเห็นแจ้งด้วยธรรมิกถา
๖. เป็นที่พอใจของภิกษุณีโดยมาก
๗. เป็นผู้ไม่เคยต้องอาบัติหนัก (สังฆาทิเสส) กับภิกษุณี
๘. เป็นผู้มั่งคิล ๒๐ หรือเกินกว่า

ปาวาลเจดีย์

พระพุทธเจ้าเสด็จเวสาลีครั้งสุดท้ายก่อนปรินิพพาน ทรงประทับ ณ สวนมะม่วงของนางอัมพาลีคณิกา หญิงงามเมืองแห่งเวสาลี ซึ่งได้อุทิศถวายเป็นสิ่งขารามในพุทธศาสนา และในพรรษาสุดท้ายนี้เอง พระพุทธองค์ประทับจำพรรษาที่เวฬุการาม ทรงปลงอายุสังขารที่ปาวาลเจดีย์ และเมื่อพระพุทธองค์ปรินิพพานแล้วได้ ๑๐๐ ปี ได้มีการทำสังคายนาครั้งที่ ๒ ณ วาลการาม ซึ่งสถานที่ทั้งหมดเหล่านี้อยู่ในเวสาลีแห่งแคว้นวัชชี

สภาพการณ์ของสงฆ์ในพระพุทธศาสนาที่เมืองเวสาลี สมัยเมารยะ และสมัยต่าง ๆ หลังจากนั้น เป็นที่ทราบอย่างชัดเจนไม่ได้ เพราะขาดหลักฐาน สิ่งที่ค้นพบทางโบราณคดีที่บาซาร์ห์ ก็ไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นหลักฐานทางพระพุทธศาสนา ถึงแม้ว่าได้ค้นพบกระเบื้องและหินทรายสมัยเมารยะ รวมทั้งรากฐานที่เนินดินใหญ่ก็ตาม

ในพุทธประวัติเล่าเรื่องการปลงอายุสังขารว่า พระพุทธองค์เสด็จไปยังปาวาลเจดีย์ ทรงปลงอายุสังขารว่า จากนั้นล่วงไป ๓ เดือน ตถาคตจักปรินิพพาน เพียงเท่านั้นก็ได้เกิดแผ่นดินไหวใหญ่ นากลัว แมกลองทิพย์ก็บรรลือลั่น ทรงเปล่งพระอุทานว่า "พระมุนีได้ปลงเสียซึ่งกรรมอันชั่ว และกรรมอันไม่ชั่วได้ อันเป็นเหตุให้ปรุ่งแต่งภพ ยินดีในภายใน ตั้งมั่นได้ ทำลายกิเลสที่เกิดในตนเสีย" พระอานนท์ได้กราบทูลถามเหตุที่แผ่นดินไหวอันเป็นอัศจรรย์ไม่เคยมี พระพุทธองค์ตรัสว่า เหตุทำให้แผ่นดินไหว ๘ อย่าง คือ

๑. แผ่นดินใหญ่ตั้งอยู่บนน้ำ น้ำตั้งอยู่บนลม ลมตั้งอยู่บนอากาศ สมัยที่ลมใหญ่พัด ย่อมทำน้ำไหวแล้ว ทำให้แผ่นดินไหว
๒. สมณะหรือพราหมณ์ผู้มีฤทธิ์ เจริญปฏิรูปสัญญาเล็กน้อย เจริญอาบสัญญาามาก
๓. พระโพธิสัตว์เคลื่อนจากดุสิต มีสติสัมปชัญญะ ก้าวลงสู่พระนครภักพระมารดา
๔. พระโพธิสัตว์มีสติสัมปชัญญะประสูติจากพระนครภักพระมารดา
๕. ตถาคตตรัสรู้อนัตตธรรมมาสัมโพธิญาณ
๖. ตถาคตยังธรรมจักรอันยอดเยี่ยมให้เป็นไป
๗. ตถาคตมีสติสัมปชัญญะ ปลงอายุสังขาร
๘. ตถาคตปรินิพพานด้วยอนุปาทิเสสนิพพานธาตุ

เช้าวันรุ่งขึ้น พระพุทธองค์เสด็จเข้าไปบิณฑบาตในกรุงเวสาลี เสร็จภัตกิจแล้ว ในเวลาบ่ายทรงชวนพระอานนท์ไปยังปาวาลเจดีย์ ใกล้กรุงเวสาลี ซึ่งแต่เดิมเป็นที่อยู่ของยักษ ชื่อ ปาวาละ ดริสเรื่อง อิทธิบาท ๔ อันเป็นทางแห่งความสำเร็จ ๔ ประการ คือ

๑. ฉันทะ ความพอใจในสิ่งนั้น
๒. วิริยะ ความพยายามที่จะกระทำสิ่งนั้น
๓. จิตตะ ความเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น
๔. วิมังสา ความพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น

ธรรม ๔ ประการนี้ หากผู้ใดเจริญให้มากกระทำให้มาก เมื่อปรารถนาที่จะพึงดำรงชีพอยู่ได้ตลอดกับ เนื่องจากพระอานนท์ยังเป็นเสขบุคคลอยู่ จึงไม่เฉลียวใจในคำปรารภของพระบรมศาสดา มิได้กราบทูลอาราธนาให้พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงดำรงอยู่ คล้ายถูกมารดลใจ ลำดับนั้น พระพุทธองค์ตรัสกับพระอานนท์ว่า บัดนี้เธอจงสำคัญกาลอันควรเถิด

พระอานนท์หลีกออกมาหนึ่งที่โคนไม้ต้นหนึ่ง ไม่ไกลจากที่พระพุทธองค์ประทับ มารได้เข้ามากราบทูลขอให้พระพุทธองค์ปรินิพพาน กล่าวว่า ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าจงปรินิพพาน ขอพระสุดตจงปรินิพพานในบัดนี้เถิด

มารกราบทูลอย่างนี้แล้ว พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสกับมารผู้มีบาปว่า ดราบใดที่บริษัท ๔ ของเรา ยังมีคุณสมบัติไม่ครบ ๓ ประการ ดราบนั้นเราจักยังไม่ปรินิพพาน สมบัติ ๓ ประการคือ

๑. เป็นผู้รู้ เข้าใจ และปฏิบัติตามคำสอนได้อย่างถูกต้อง
๒. สามารถนำเอาธรรมนั้นไปแนะนำสั่งสอนผู้อื่นได้
๓. หากมีผู้ใดกล่าวเตือน จ้วงจาบ หรือแสดงคำสอนผิดพลาด สามารถกล่าวแก้ไขให้ถูกต้องตามหลักการของพระพุทธศาสนาได้

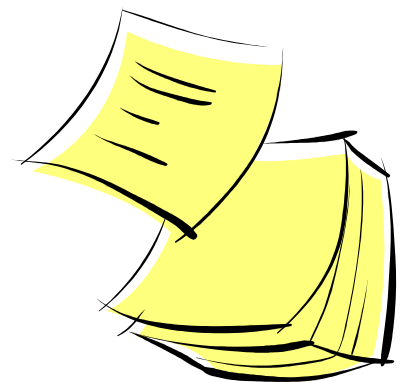
มารทูลต่อไปว่า บัดนี้บริษัท ๔ ของพระองค์มีคุณสมบัติครบทั้ง ๓ ประการแล้ว

พระพุทธองค์ตรัสตอบว่า มาร อย่ากังวลไปเลย จากนั้นล่วงไปอีก ๓ เดือน ตถาคตจักปรินิพพาน อรรถกถากล่าวว่า พระพุทธองค์ทรงปลงอายุสังขารในวันเพ็ญ เดือนมาฆะ (เดือน ๓) เมื่อมารกลับไปแล้ว พระพุทธองค์ทรงปลงอายุสังขาร ขณะนั้น เกิดแผ่นดินใหญ่ไหว พระอานนท์กราบทูลถามถึงสาเหตุ พระพุทธองค์ตรัสเหตุที่ทำให้แผ่นดินใหญ่ไหว ๘ ประการดังกล่าว จากนั้น พระพุทธองค์พร้อมกับพระอานนท์เข้าไปยังกุฎาคารศาลา ป่ามหาวัน ครั้นแล้วตรัสกับท่านอานนท์ว่า เธอจงให้พระภิกษุที่อาศัยอยู่ในกรุงเวสาลีทั้งหมดประชุมกันที่อุปัฏฐากศาลา เมื่อภิกษุมาพร้อมเพรียงกันแล้ว ถวายบังคมยืน ณ ที่สมควรส่วนข้างหนึ่ง

พระพุทธองค์ได้ตรัสเรียกภิกษุทั้งหลายว่า "ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ธรรมเหล่านั้นพวกเธอเรียนแล้ว ฟังส้องเสพ ฟังเจริญ ฟังกระทำให้มากด้วยดี โดยที่พรหมจรรย์นี้ฟังยั่งยืน ฟังดำรงอยู่ได้นาน เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขแก่ชนเป็นอันมาก เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์แก่อกุล เพื่อความสุขแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ธรรมเหล่านั้น คือ สติปัฏฐาน ๔ สัมมัปปธาน ๔ อิทธิบาท ๔ อินทรีย์ ๕ พละ ๕ โพชฌงค์ ๗ อริยมรรคมีองค์ ๘ ธรรมเหล่านี้ เราแสดงแล้วเพื่อความรู้อย่างแก่พวกเธอ"

ยังมีเรื่องน่ารู้ อีกมากมายจาก "สุตตันตปิฎก" ตอนนี้อย่างเช่น

อุคคเทพบุตร
พุทธวิหารแห่งสุดท้าย
ภิกษุณีองค์แรก
มหาปชาบดีโคตมีเถรีนิพพาน
สีหเสนาบตี
วาลุการาม
สาระในการสังคายนาครั้งที่ ๒
ที่มาของน้ามนต์
สูตรน้ามนต์
จดหมายเหตุเวสาลี
คำทรงสอนวันปลงสังขาร
พระราชวังเก่า อโศกมหาราช

ติดตาม น่าอ่านได้ จากในหนังสือ นะคะ